

Ukrainan jälleenrakentaminen; Suomen kansallinen suunnitelma, 1. osa

1. Johdanto

Venäjän sotilaallinen aggressio Ukrainassa käynnistyi 2014. Tälle jatkona Venäjä aloitti 24.2.2022 kansainvälisen oikeuden vastaisen ja laajamittaisen hyökkäyssodan Ukrainaa kohtaan.

Laittoman hyökkäyksen kohteeksi joutuneen Ukrainan tukeminen on ratkaisevan tärkeää, ja Suomi on vastannut Ukrainan tarpeisiin nopeasti mm. antamalla puolustusmateriaalitukea, muuta materiaalitukea sekä kohdistamalla kehitysyhteistyö- ja humanitaarisen avun varoja Ukrainaan. Välittömän tuen lisäksi tarvitaan kuitenkin pitkän aikavälin jälleenrakennusapua, koska sodan tuhojen korjaamisen on arvioitu kestävän useita vuosia ja maksavan satoja miljardeja euroja. Tilanne vaihtelee Ukrainan eri alueilla paljonkin, mutta täydellä teholla laajamittainen jälleenrakentaminen voi kaikilla alueilla käynnistyä, kun sota on ohi.

Infrastruktuurin korjausrakentamista tehdään jatkuvasti, ja pitkäkestoista jälleenrakentamista voidaan sodan oloissakin jo valmistella ja tietyiltä osin toteuttaa. Ukraina on parhaillaan laatimassa omaa laaja-alaista jälleenrakennus- ja modernisaatiosuunnitelmansa, ja hallitus on määritellyt ensisijaisiksi tarpeiksi energiainfrastruktuurin, miinanraivauksen, asuntokannan korjaamisen, kriittisen ja sosiaalisen infrastruktuurin (sairaalat, päiväkodit jne.) sekä yksityisen sektorin toimintakyvyn ylläpitämisen. Konkreettisen jälleenrakentamisen ohella on toteutettava Ukrainan yhteiskunnan modernisointia ja EU-lähentymistä tukevia uudistuksia.

Ilman toimivaa yhteiskunnan perusrakennetta, työmahdollisuuksia ja asuntoja sotaa paenneiden ihmisten on vaikea palata kotiseuduilleen tilanteen rauhoituttua. Ukrainassa on korjattava ja rakennettava suuri määrä kestävästä infrastruktuuria (mm. energiantuotanto, tiet, vesihuolto, puhelinverkot) sekä aikaansaatava taloudellisen ja teollisen toiminnan kasvua, joka luo kestäviä työpaikkoja. Julkisella rahoituksella voidaan tehdä paljon, muttei riittävästi. Pitkällä aikavälillä Ukrainaan on saatava lisää ukrainalaisia ja ulkomaisia investointeja kestävästä taloudellisen kasvun aikaansaamiseksi. Ukrainan talouden elpymisellä on myös maailmantaloudellisia vaikutuksia; Ukraina on perinteisesti ollut mm. hyvin merkittävä viljanviejä.

Suomi osallistuu Ukrainan jälleenrakentamiseen kokonaisvaltaisesti ottamalla lähivuosina osaa konkreettisiin hankkeisiin, tukemalla maan EU-lähentymistä ja sen vaatimia uudistuksia sekä luomalla edellytyksiä suomalaisen yksityisen sektorin elinkeinotoimintaan Ukrainassa.

Samalla on huomioitava, että tällä hetkellä Ukrainassa vallitsee sotatila, ja Suomen ulkoministeriön matkustussuositus kehottaa

poistumaan maasta, jos mahdollista. Jos kuitenkin päätät matkustaa Ukrainaan, tee matkustusilmoitus ja seuraa viranomaisten ohjeita. Matkustussuosituksia päivitetään tilanteen muuttuessa.

2. Suomen kaksivaiheinen lähestymistapa ja suomalaisen yrityskentän mahdollisuudet osallistua

Jälleenrakentamistuelle on suuri käytännöllinen, inhimillinen ja moraalinen tarve. Jälleenrakennuksen mittakaava on suuri, ja on ensiarvoisen tärkeää, että toiminta on koko ajan tarvelähtöistä. Ukrainan, Maailmanpankin, Euroopan komission ja YK:n maaliskuussa 2023 tekemän arvion mukaan jälleenrakennustarpeet seuraavalle 10 vuodelle ovat lähes 400 miljardia euroa, mutta tarve kasvaa sodan jatkuessa. Arvio on tarkoitus päivittää kevään 2024 aikana.

Kansainvälisesti tukitoimia ja jälleenrakennusta suunnitellaan erityisessä koordinaatioryhmässä (Multi-agency Donor Coordination Platform), joka kokoaa yhteen Ukrainan, G7-maat (Yhdysvallat, Kanada, Iso-Britannia, Japani, Saksa, Ranska, Italia), Euroopan unionin sekä keskeiset kansainväliset rahoituslaitokset. Ukrainan kansainvälisten avunantajien kanssa yhteistyössä valmistelema jälleenrakennussuunnitelma ohjaa aputoimia.

Euroopan unioni valmistele parhaillaan mittavaa Ukraina-tukivälinettä (Ukraine Facility) ja sen kohdentumista eri sektoreille vuosina 2024-2027. Pääasiassa lainamuotoisesta makrotaloustuesta koostuvan rahoitusvälineen koko on enimmillään noin 50 miljardia euroa. Myös unionin maailmanlaajuinen vuonna 2021 esitelty kehitysstrategia Global Gateway tarjoaa mahdollisuuksia Ukrainalle mm. energia- ja liikennesektoreilla toteutettavilla suurilla hankkeilla.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti Suomi valmistele kansallisen Ukraina-jälleenrakentamissuunnitelman. Tämä tapahtuu kahdessa vaiheessa. Suunnitelman molemmissa vaiheissa kansallista koordinaatiota toteutetaan ulkoministeriön johdolla yhteistyössä muun valtionhallinnon ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Yrityksiä palvelevan, useista organisaatioista koostuvan Team Finland -verkoston rooli on keskeinen. Verkoston tarjoama asiantuntemus ja työnjako kuvataan tarkemmin jäljempänä.

Ensimmäinen vaihe - nyt käsillä oleva suunnitelma - käsittelee elinkeinoelämän osallistumista jälleenrakentamiseen. Erityisesti huomiota on kiinnitetty rahoitusratkaisujen ja neuvontapalvelujen vahvistamiseen. Valtavista tarpeista huolimatta jälleenrakentamisen kenttä on haasteellinen, eikä Ukraina ole entuudestaan suomalaisille yrityksille erityisen hyvin ja laajalti tunnettu markkina-alue. Samalla on selvää, että Suomella on paljon tarjottavaa esimerkiksi siirtymässä puhtaisiin teknologioihin ja energiantuotantoon, energiahuollossa, digitalisaatiossa, tietoverkoissa, rakentamisessa ja infrastruktuurissa, yhteiskunnallisessa suunnittelussa ja hyvässä hallinnossa sekä opetus- ja koulutussektorilla.

Suunnitelman toisessa, vuoden 2024 aikana valmistuvassa vaiheessa käsitellään laajemmin Suomen tukea sekä valtionhallinnon ja sidosryhmien osallistumista jälleenrakentamiseen. Suomen valtionhallinto tekee jo

paljon yhteistyötä Ukrainan kanssa, ja useilla sektoreilla on tehty ns. yhteisymmärryspöytäkirjoja (Memorandum of Understanding, MoU) ukrainalaisten vastinparien kanssa. Näitä on laadittu muun muassa digitaalisen infrastruktuurin rakentamisen, suojaamisen ja kehittämisen saralla (LVM), sodan ympäristötuhojen arvioinnissa, dokumentoinnissa ja jälleenrakennuksessa (YM), säteily- ja ydinturvallisuudessa (STUK) sekä opetussektorilla (OKM).

Toisessa vaiheessa käsitellään kehitys yhteistyö- ja humanitaaristen määrärahojen käyttöä. Jo nyt Ukraina on suurin Suomen kehitysavun kohdemaista. Samalla on aiheellista pohtia mahdollisuuksia suomalaisen Ukraina-osaamisen ml. ukrainan kielen osaamisen ja maatuntemuksen parantamiseen.

3. Konkreettiset toimenpide-ehdotukset

Jotta Suomi voi parhaalla mahdollisella tavalla osallistua Ukrainan jälleenrakentamiseen, on varmistettava suomalaisten yritysten neuvontapalvelut sekä kilpailukykyinen ja maan poikkeukselliset riskit huomioiva rahoitus. Mahdolliset lisärahoitustarpeet käsitellään valtion talousarvioesityksen ja julkisen talouden suunnitelman yhteydessä.

Hallituksen esitykseen vuoden 2024 talousarvioesityksen täydentämiseksi sisältyy jälleenrakennussuunnitelman toimenpiteitä. Täydentävässä talousarvioesityksessä ehdotetaan Finnfundin laajemman sijoitustoiminnan mahdollistamiseksi Ukrainassa yhtiön pääoman korottamista kohdennetusti 25 miljoonalla eurolla. Samalla annetaan valtion tappiokorvaus sitoumus kattamaan 80 % sijoitusten arvosta, yhteensä enintään 20 miljoonaa euroa. Lisäksi ehdotetaan eduskunnan suostumusta siihen, että työ- ja elinkeinoministeriö voisi korvata Finnvera Oyj:lle Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi myönnettyjen vientitakuiden luottotappioita enintään 50 miljoonaa euroa.

Ukrainan ja Suomen välisen maksuliikenteen toimivuuden edistämiseksi on kehitettävä esimerkiksi asiakkaan tuntemisen (Know Your Customer, KYC) prosesseja yhteistyössä pankkien, vientiyritysten ja EK:n kanssa.

Tulevissa kilpailutuksissa on mukana suuri määrä kansainvälisiä toimijoita, ja on mahdollista, että osassa hankkeista yritysten odotetaan vastaavan rahoituksesta. Tämä voi olla vaikeaa varsinkin pienille ja keskisuurille yrityksille. Ukrainaan soveltuvia rahoitusratkaisuja tarvitaan niin erilaisiin selvityksiin kuin kaupan ja investointeihin.

Yleisesti ottaen Suomen Ukrainalle antamassa tuessa on pyrittävä huomioimaan vastuullisen yritystoiminnan periaatteet, oikeusvaltion rakenteiden vahvistaminen sekä korruption torjunta. Ukrainan liiketoimintaympäristössä on haasteita mm. korruption, ympäristönsuojelun, työturvallisuuden ja työntekijöiden oikeuksien osalta. Sotatila on lisännyt riskejä erityisesti naisille, tytöille ja haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille, kuten vammaisille henkilöille. Vastuullinen ja sotatilan vaikutukset huomioiva liiketoiminta edellyttää ihmisoikeus-, ilmasto- ja ympäristöriskien hallitsemista sekä liiketoiminnan kestävien yhteiskunnallisten vaikutusten varmistamista. Ukrainaan suuntautuvassa yritysneuvonnassa voidaan hyödyntää valtionhallinnolle kehitettyä Business & Human Rights -verkkokurssia.

3.1. Rahoitusratkaisut

Rahoitus teknisiin selvityksiin, markkinaselvityksiin, kumppanihakuihin ja taustaselvityksiin

Ukrainan liiketoimintamahdollisuuksien kartoittamisen voi aloittaa Finnpartnershipin kautta. Se on kehitysrahoituslaitos Finnfundin hallinnoima ulkoministeriön liikekumppanuusohjelma, jonka avulla yritys voi etsiä asiakkaita ja liikekumppaneita, tunnistaa liiketoimintamahdollisuuksia ja luoda kauppasuhteita. Liikekumppanuustukea tarvitaan myös markkinaselvityksiin, konsorttioiden muodostamiseen sekä jälleenrakennusmessuille ja vastaaviin tilaisuuksiin osallistumiseen.

Finnpartnershipin tukimuodot, Business Finlandin instrumentit Market Explorer, Group Explorer ja Exhibition Explorer sekä ELY-keskusten kehittämisavustus tukevat osaltaan suomalaistoimijoiden valmistautumista jälleenrakennukseen. Finnpartnershipin liikekumppanuustuen ehtoja ja tukimuotoja on tarkoitus entisestään kehittää vastaamaan elinkeinoelämän tarpeita Ukrainassa.

Projektien toteutettavuussuunnitteluun (technical feasibility studies) tulisi varata rahoitusta. Toteutettavuussuunnitteluun tarkoitettun tuen yhteensopivuus EU:n valtioneuvoston päätöksen kanssa pyritään varmistamaan kevään 2024 aikana. Pyritään rahoittamaan investointihankkeiden toteutettavuusselvityksiä hankkeissa, joissa on suomalainen kaupallinen intressi ja hakijana suomalainen yritys.

Finnpartnership-liikekumppanuustuen ehtoja ja tukimuotoja kehitetään vastaamaan paremmin elinkeinoelämän tarpeita Ukrainassa.

Finnpartnership-liikekumppanuusohjelmaa lisärahoitetaan yhteensä 8 miljoonalla eurolla vuosina 2024-2027.

Vastuutaho: UM/KEO-02/KEO-50/Finnfund

Kansallinen vienninrahoitus

Suomen valtion erityisrahoitusyhtiö Finnveran vienninrahoituksen instrumentteihin kuuluvat esimerkiksi lyhyen maksuajan luottovakuutus, remburssien riskejä takaavat remburssitakuut sekä vientiluottojen riskejä kattavat ostajaluottotakuut, joita käytetään silloin, kun kauppaan kuuluu useamman vuoden pituinen maksuaika.

Nykyisellään Ukraina-riskin kattavaa vienninrahoitusta ei Suomessa saa kaupallisesti, eikä Finnvera nykyisin kata luottoriskiä ukrainalaisista toimijoista korkean riskitason takia. Verrokkimaista mm. Ruotsi, Tanska ja Saksa ovat tehneet päätöksiä Ukraina-riskin kattamisesta erityisjärjestelyin.

Suomalaisyrittäjien näkökulmasta ja viennin edistämiseksi Ukrainaan on perusteltua varmistaa Finnveran kyky Ukraina-riskinottoon. Erityisesti lyhyen maksuajan kaupanrahoituksella (esim. remburssitakuut ulkomaankaupan maksuliikennettä hoitaville pankeille sekä luottovakuutus

suomalaisyriytysten vientisaatavien vakuudeksi) arvioidaan olevan vaikutusta lyhyelläkin aikavälillä myös pk-sektorin vienninedistämisessä. Myös keskipitkän ja pitkän maksuajan mahdollistavaa vientitakuutarjontaa voidaan kasvattaa vähitellen.

Mahdollistetaan Finnveran Ukrainaankohdistuva vienninrahoitus korvaamalla mahdollisesti aiheutuvia luottotappioita.

Vastuutaho: TEM/Finnvera

Erityisriskipääomaa tulisi myöntää myös ulkoministeriön hallinnoiman investointituki-instrumentin (Public Sector Investment Facility, PIF) tarpeisiin. Instrumentin tavoitteena on tukea kohdemaiden julkisen sektorin investointeja, jotka ovat YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisia ja joissa hyödynnetään suomalaista osaamista ja teknologiaa. Instrumentin kautta tuetaan Suomen kehitysyhteistyövaroin kohdemaan julkisen sektorin investointihankkeen ostohintaa ja hankkeen rahoitukseen järjestetyn vientiluoton korkoa, jolloin investoinnin kulut kohdemaalle alenevat merkittävästi.

Ukrainan julkisen sektorin hankintoihin suunnattua PIF-investointiluottoa on kysytty yritysten toimesta. On tarve uudelle sekaluottorahoitukselle, jonka tavoitteena on Ukrainan julkisen sektorin tukeminen suomalaisrakenteisilla ratkaisuilla jälleenrakentamisvaiheessa.

Esitetään Ukrainalle PIF-puitesopimusneuvottelujen aloittamista

Vuoden 2024 aikana perustetaan ja valmistellaan uusi sekaluottoinstrumentti, Ukraine Investment Facility (UIF), joka mahdollistaa 50 miljoonan euron arvosta hankkeita vuosina 2025-2026 investointituki-instrumentin (PIF) periaatteiden mukaisesti. Rahoituksesta 35% olisi lahjarahaa, jolla katetaan mm. korkokustannuksia. Instrumentti edellyttää Finnveran vientitakuuta myönnettävän korkotukiluoton vakuudeksi.

Tarkastellaan PIF-instrumenttiin liittyvän kansallisen prosessin yksinkertaistamista Ukrainan osalta.

Mahdollistetaan Finnveran vientitakuut Ukrainan PIF-hankkeisiin korvaamalla mahdollisesti aiheutuvia luottotappioita.

Vastuutaho: UM/KEO-02/KEO-50/Finnfund, TEM/Finnvera

Puhtaasti kansallisten vienninrahoitustoimien lisäksi on aiheellista mainita, että Euroopan komissio käynnistää vuoden 2024 aikana European Investment Fundin yhteyteen 300 miljoonan euron pilottiprojektin, jolla edistetään kansallisten vientiluottolaitosten kautta pk-yritysten kaupankäyntiä Ukrainaankohdistuen. Finnvera on kiinnostunut mahdollisuuksista hyödyntää tätä pilottiratkaisua suomalaisten pk-yritysten kaupankäyntimahdollisuuksien edistämiseen ja Finnveran oman riskinottokapasiteetin kasvattamiseen.

Kansallinen ja kansainvälinen investointirahoitus

Pääosa Ukrainan jälleenrakennukseen käytettävistä varoista kanavoidaan kansainvälisten rahoituslaitosten kautta (mm. Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki EBRD, Euroopan investointipankki EIB, Maaailmanpankkiryhmään kuuluvat Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC ja Monenkeskisten investointien takauskeskus MIGA sekä Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO). On huomioitava, että kansainvälisessä rahoituksessa projektikohtainen minimirahoitus on usein korkea, mikä hankaloittaa suomalaisten pk-yritysten osallistumista. Suomalaisyritykset tarvitsevat tukea kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa toimimiseen. Rahoituslaitoksiin liittyvä neuvontatarve huomioidaan neuvontapalveluja käsittelevässä kohdassa (kohta 3.2.).

Suomalaisyritykset voivat osallistua jälleenrakennukseen joko yllämainittujen tahojen järjestämien kilpailutusten kautta, tai hakemalla suoraan rahoitusta omiin projekteihinsa. Yritykset voivat hyödyntää Finnfundia yksityisen sektorin investointirahoitukseen sekä Finnpartnershipia näihin liittyviin selvityksiin. Lisäksi yritykset voivat hyödyntää myös Ukrainassa Business Finlandin innovointilainaa.

Suomalaisyritysten näkökulmasta ja viennin edistämiseksi Ukrainaan on perusteltua, että Finnfund voisi rahoittaa yksityistä investointihanketta Ukrainassa suoraan joko tapauskohtaisesti tai tarkoitusta varten perustettavan Ukraina-investointirahaston pohjalta. Kyseessä voisi olla esimerkiksi ukrainalainen investoija, jonka hankkeeseen toimitetaan suomalaisyrityksen vientituotteita. Kyseessä voisi olla myös suomalainen investoija, jolloin kehitysvaikutukset syntyvät esimerkiksi siirryttäessä käyttämään aikaisempaa puhtaampia teknologioita tai työllistävän vaikutuksen kautta. Finnfundin toimintaa ohjaava laki (291/1979) mahdollistaa ainoastaan kehitysmaiden yrityksiin tehtäviä sijoituksia. Yritys voi kuitenkin olla esimerkiksi suomalaisen yrityksen tytäryhtiö. OECD:n alainen kehitysapukomitea määrittelee Ukrainan kehitysmaaksi.

Finnvera voi edistää suomalaisten ulkomaisia investointeja myöntämällä investointitakuita investointien oman ja vieraan pääoman ehtoiseen rahoitukseen liittyvien poliittisten riskien kattamiseksi. Ukrainan sotatilasta johtuen Finnvera ei tällä hetkellä voi kattaa investointeihin liittyviä riskejä.

Finnfundin pääomaa korotetaan 25 miljoonalla eurolla. Korotus tehdään kohdennetusti laajemman sijoitustoiminnan mahdollistamiseksi Ukrainassa.

Finnfundin sijoitusriskiä Ukrainassa katetaan valtion erityisriskirahoituksella, joka toimisi tappiokorvaussitoumuksena tehtäville sijoituksille: valtio kattaisi enintään 80 prosenttia riskistä 20 miljoonaan euroon asti.

Selvitetään edellytyksiä käyttää Finnveran investointitakuita Ukrainaan suuntautuvien investointien rahoitukseen liittyvien poliittisten riskien kattamiseksi.

Vastuutaho: UM/KEO-02/KEO-50/Finnfund, TEM/Finnvera

3.2 Neuvontapalvelujen vahvistaminen

Markkinatieto ja yritysneuvonta

Suomalaisyrittäjät tarvitsevat tietoa ja koulutusta mm. Ukrainasta liiketoimintaympäristönä ja mahdollisten yrityskumppanien löytämisestä. Neuvonta- ja koulutustarjonnan tulee kattaa Ukrainan liiketoimintaympäristön tarjoamat mahdollisuudet ja riskit kokonaisvaltaisesti, koska neuvontaa ja koulutusta tarvitaan monilla osa-alueilla, esimerkiksi seuraavilla:

- a) Suomalaisten yritysten edellytyksien arviointi Ukrainan markkinoille lähtemisestä
- b) Ajantasainen, realistinen tilannekuva Ukrainan liiketoimintakulttuurista ja -ympäristöstä
- c) Tarpeiden ja kysynnän kartoitus sekä Ukrainan markkinamahdollisuudet (mukaan lukien Ukrainassa käytössä olevat digitaaliset hankinta-alustat ProZorro ja DREAM)
- d) Suomen tarjonnan sovittaminen Ukrainaan ja yhteistarjoamien laatiminen esim. jälleenrakennustapahtumissa ja niin sanottujen veturiyhtiöiden kanssa
- e) Suomalaisten ja ukrainalaisten yritysten saattaminen yhteen (mm. messut, webinaarit, aamukahvitilaisuudet)
- f) Paikallisiin ja kansainvälisiin tarjouskilpailuihin osallistuminen
- g) Ovien avaaminen Ukrainan julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen suuntaan
- h) Paikallisen kumppanin ja asiakkaan etsiminen ja taustojen selvittäminen (Know Your Customer)
- i) Kaupan esteet ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa auttaminen
- j) Juridiset kysymykset, erilaiset sertifiointit ja lupa-asiat
- k) Suorat investoinnit Ukrainaan
- l) Korruption välttäminen

Team Finland -verkostolla on asiakkuudenhallintajärjestelmien ja palvelupolkuineen erityinen rooli yritysneuvonnan tarjoamisessa koko Suomen kattavasti. Elinkeinoelämän keskusliiton koolle kutsuma Ukraina-yritysfoorumi on koontanut eri toimijoita yhteen ja toiminut hyödyllisenä tiedonvälityskanavana. Sen kautta ulkoministeriö voi kertoa yrityksille laajemmasta kansainvälispoliittisesta tilannekuvasta.

Liiketoimintaympäristö Ukrainassa ei ole normaalitilanteessakaan kaikilta osin helppo. Korruptio on perinteisesti tunnistettu yhteiskunnan toimintaa jäytäväksi ongelmaksi, joka on sitkeä ja monisyinen vaiva erityisesti maan taloudessa. Sen kitkemiseksi tehdään paljon työtä, ja EU-jäsenyyspyrkimys vahvistaa tätä edelleen, mutta suomalaistoimijoidenkin on syytä varautua siihen, että ilmiö todennäköisesti tulee eteen jossakin liiketoiminnan vaiheessa. Korruptiota voi kuitenkin tehokkaasti välttää toimimalla tiettyjen periaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Team Finland -verkosto voi neuvoa yritystä toimimaan oikein.

Yritysvastuu on syytä huomioida laajasti mm. kaupankäynnissä ja paikallisten kumppanien etsinnässä. EU:n ehdotetun yritysvastuudirektiivin mukaan yritysten on selvitettävä toimintansa kielteiset vaikutukset ihmisoikeuksiin ja ympäristöön, ja tarvittaessa estettävä tai lievennettävä niitä. Yritysten on arvioitava ja tarkkailtava ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia koko arvoketjussa. Finnpartnership tarjoaa maksutonta konsultointipalvelua yrityksille,

jotka ovat saaneet liikekumppanuustukea ja joiden hankkeet ovat haastavia ympäristöön, yhteiskuntaan tai ihmisoikeuksiin liittyvien vaikutusten kannalta. Palvelun tavoitteena on kasvattaa tietoisuutta kohdemaan ympäristö- ja yhteiskunta-asioista sekä mahdollisista haasteista liittyen ihmisoikeuksiin.

Rahoitusneuvonta: tuki yritysten osallistumiseksi kansainvälisten rahoituslaitosten kilpailutuksiin

Rahoitusratkaisut ovat ratkaisevan tärkeitä kysymyksiä yritysten osallistumiselle jälleenrakennukseen. Kansallisen rahoituksen kysymyksiä on käsitelty edellisessä kappaleessa (kpl 3.1.), jossa on nostettu esiin Finnfundin ja Finnveran keskeinen asema.

Huomattava osa Ukrainassa tapahtuvasta jälleenrakentamisen rahoituksesta kanavoituu kansainvälisten rahoituslaitosten kautta. Senkin takia rahoituslaitosten aktiivinen seuraaminen ja niiden suunnitelmiin vaikuttaminen on tärkeää. Suomalaisyrityksillä on perinteisesti ollut kiinnostusta osallistua tarjouskilpailuihin, mutta menestyminen mm. Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (EBRD) ja Euroopan investointipankin (EIB) kilpailutuksissa on ollut vaatimatonta. Onnistumisen edellytyksiä tulee edistää lisäämällä neuvontaa, koulutusta ja tiedotusta rahoituslaitosten toiminnasta. Erityisesti Business Finlandilla on edellytyksiä kehittää yritysneuvontaa kansainvälisten rahoittajien hankkeista.

Kansainvälisissä kilpailutuksissa menestymistä voi parantaa myös suomalaisyritysten nykyistä suurempi verkottuminen keskenään ja verrokkimaiden toimijoiden kanssa konsortioiden muodostamiseksi. Yritysten ohjaamista jälleenrakennuksen alihankintaurakoihin on harkittava hintakilpailukyky huomioiden. Suomalaisia suuria ns. veturiyrityksiä kannustetaan jakamaan kokemuksiaan ja ottamaan pk-sektoria mukaan suurempien yritysten Ukraina-projekteihin ja/tai konsortioihin.

Kokonaisuudessaan neuvontapalveluita niin markkinatietoon kuin rahoitukseen liittyen on saatavissa Team Finland -verkostosta (TF) varsin kattavasti. Neuvontaa tarjoavat muun muassa ulkoministeriö, Business Finland, Finnfund ja sen hallinnoima Finnpartnership, Finnvera sekä EastCham Finland sekä maakunnissa toimivat ELY-keskukset.

On kuitenkin ennakoitavissa, että TF-verkoston nykyisillä resursseilla ei pystytä kattamaan kaikkia tietotarpeita, joita suomalaisyrityksillä jälleenrakentamiseen osallistumisessa on. Neuvonta- ja koulutuspalveluita antavien tahojen keskeinen rooli ja resursointi tuleekin varmistaa niin Suomessa kuin tilanteen sen salliessa myös Ukrainassa, jotta voidaan nykyistä tehokkaammin olla yhteydessä ukrainalaisiin toimijoihin ja ylläpitää tilannekuvaa markkina- ja rahoitusmahdollisuuksista.

Suunnitelman liitteenä esitetään taulukkomuodossa listaus neuvontapalveluita antavista organisaatioista yhteyshenkilöineen sekä listaus tuki- ja rahoituspalveluista.

Parannetaan neuvonta- ja koulutuspalveluita, ja niitä antavien tahojen resursointia pyritään vahvistamaan niin Suomessa kuin Ukrainassa.

Vastuutaho: UM ja TEM

NEUVONTAPALVELUT YRITYKSILLE

”Yhden luukun -periaatteen” mukaisesti yritykset voivat kaikissa Ukraina liittyvissä kyselyissään ottaa yhteyttä ulkoministeriön Ukraina-neuvontapalveluun: sähköposti ukraine.recovery@gov.fi ja puhelinnumero 0295 350 015. Vaihtoehtoisesti yritykset voivat olla yhteydessä Team Finland -organisaatioihin oheisen TF-lomakkeen avulla (<https://www.team-finland.fi/ota-yhteytta>), jolloin yhteydenotto ohjataan lomakkeeseen kirjoitetun informaation perusteella relevantille organisaatiolle.

Tiettyä asiakokonaisuutta koskevissa kysymyksissä yritys voi halutessaan olla myös suoraan yhteydessä palvelusta vastaavaan tahoon alla esitetyn osaamiskuvauksen mukaisesti.

Taho	Nykyiset palvelut ja resurssit	Suunnitellut palvelut ja resurssit	Yhteyshenkilö
Ulkoministeriö (UM)	<ul style="list-style-type: none"> - Ukrainaa koskeva yleisneuvonta yrityksille Helsingistä käsin (liiketoimintaympäristö, markkinatietous) - Ukrainan geopolitiittinen maatuntemus - Neuvonta kaupanestetilanteissa ja tulliongelmassa (yhteistyössä ko. sektoriviranomaisten kanssa) - Kehitysrahoitustoimijoiden (Finnfund, Finnpartnership) rahoittaminen ja ohjaaminen - Rahoitusinstrumenttien kohdemaan julkisen sektorin investointeihin (PIF) - Team Finland -toiminnan maajohtajuus ja koordinaatio Ukrainassa - Suomen Kiovan -suurlähetystön tuki: kontaktit elinkeinoelämään, viranomaisiin ja mediaan sekä arvovaltapalvelut (ml. verkostoitumistilaisuuudet ja vierailut) - Työolupien vastaanotto yhteistyössä Migrin kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Kiovan suurlähetystön resursoinnin vahvistaminen 	<p>Antti Vänskä, suurlähettiläs (jälleenrakentaminen) puh. 0295 350 319</p> <p>Oskari Laukkanen, TF-erityisasiantuntija puh. 050 594 6010</p> <p>Henri Riihimäki, TF-erityisasiantuntija puh. 050 432 4747</p> <p>Iris Hiltunen, vastuuvirkamies ml. kaupanesteneuvonta puh. 0295 350 426</p> <p>Oskar Kass, tiiminvetäjä, kehitysrahoituksen yritysinstrumentit ml. PIF, puh. 050 471 2099</p>
Business Finland (TEM:n ohjauksessa)	<ul style="list-style-type: none"> - TF-työn koordinointi kansallisesti yhdessä UM:n kanssa - Yritysten neuvonta ja ohjaus markkinoille pääsemiseksi - Yritysten kasvun tukeminen kansainvälisillä markkinoilla, liiketoimintakontaktit ja verkostot - Liiketoimintatavat Ukrainassa - Erilaisten rahoitusmahdollisuuksien ja -palveluiden neuvonta - Kansainvälisten rahoitusten neuvonta - EU-rahoitus -verkostoneuvonta - Ukrainan markkinamahdollisuuksien kuvaaminen, välittäminen ja ohjaus yksittäisille yrityksille ja verkostoille - Ohjelmat ja ekosysteemit sekä niiden palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> - Eri toimijoiden yhteinen Suomi-talo Kiovaan: yritysten markkinoille menon tukipalvelujen kokoaminen yhteen paikkaan. Saataville erilaisia käytännön palveluja yritysten paikallisilta palveluntarjoajilta (esim. kirjanpito, HR, rekrytointi, vero, virtuaaliosoite). Vaatii luultavasti rauhanprosessin etenemisen, jotta voisi käynnistyä. 	<p>Asiakaspalvelutiimi, ohjaus TF-toimijoiden palveluihin puh. 029 469 5800, klo 9-12</p> <p>Reijo Kangas, johtaja, koordinointi ja ohjaus puh. 050 557 7892</p> <p>Jyrki Härkki, yhteyshenkilö toimialakohtaiseen kv-neuvontatiimiin puh. 040 343 3455</p> <p>Grace Wang, kansainvälisten rahoittajien rahoitus ja hankkeet</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Yleisten markkinaselvitysten ja toimiala-analyysien tekeminen ja viestintä asiakkaille - Ukraina-teeman viestintä asiakkaille, sidosryhmille ja TF-organisaatioille - Yritysryhmävierailut keskeisiin tapahtumiin Ukrainaan liittyen - Verkottaminen keskeisten ukrainalaisten toimijoiden kanssa - EEN-kumppanihakua kansainvälistä kasvua hakeville yrityksille - Expert Search -palvelu, jonka avulla yritykset voivat hakea Ukrainan markkinaa tuntevia konsultteja - Kansainvälisten kokonaistoimitusprojektien (EPC) tunnistaminen ja suomalaisten yritysten auttaminen mukaan näihin hankkeisiin 		<p>Puh. 050 342 4740 Marjukka Holopainen-Raunio, YK-hankinnat, puh. 050 571 0038 Hanna Rinta-Erkkilä, EU-neuvonta, puh. 040 7514278 Teija Pakanen, EEN-neuvonta, puh. 040 835 9264 Piotr Hajdecki, Varsova, kansainvälistymisneuvonta puh. +48 508 983 253 Maria Westerholm, yritysryhmä-vierailut puh 040 343 3431 Maija Hakkarainen, Ukraina-viestintä puh. 050 5577739</p>
<p>Finnvera (TEM:n ohjauksessa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vienninrahoitus kaiken kokoisille yrityksille Suomesta käsin - Yritysrahoitus Finnveran tuotteilla - Yhteistyö TF-toimijoiden kanssa - Yhteistyö pankkien kanssa 		<p>Outi Homanen, aluepäällikkö, puh. 040 821 9833 outi.homanen@finnvera.fi Timo Pietiläinen, rahoitus-päällikkö, puh. 040 508 8956, timo.pietilainen@finnvera.fi</p>
<p>Finnfund (UM:n ohjauksessa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rahoitusta suomalaisyritysten Ukrainaan perustamiin (yhteis)yrityksiin - Rahoitusta ukrainalaisille yrityksille, joiden kumppanina suomalaisyritys - Rahoitusta Ukrainaan suomalaista yrityskenttää palveleville toimialoille - Investointien koko 0,5-25 miljoonaa, aina vähemmistösijoittajan roolissa - Lisätiedot Finnfundin suomalaisyrityksille kohdennetulta verkkosivulta 		<p>Patrik Bredbacka, suomalaisyritysten ja Team Finland -verkoston erityisasiantuntija puh. 040 545 8447</p>
<p>Finnpartnership (UM:n ohjauksessa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liikekumppanuustuki: rahallista tukea pitkäaikaisen liiketoiminnan käynnistämiseen. Tukiprosentti Ukrainaan 85 % hankkeen hyväksytyistä kustannuksista - Matchmaking-palvelut: Doing Business with Finland -seminaarit, SDG Booster -työpajat, Matchmaking-hakupalvelu - Tietoa ja ohjausta: kuukausittaiset hakemustyöpajat liikekumppanuustuen hakemista varten, kontaktikarttapalvelu kumppaneiden etsintään, kuukausittainen uutiskirje - Yhteistyö Team Finlandin ja muiden kehitysorganisaatioiden kanssa sekä ohjaus muihin Team Finland -rahoituslähteisiin ja palveluihin 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuukausittaiset hakemustyöpajat liikekumppanuustuen hakemista varten - Ukraina-aiheisia tapahtumia suunnitteilla vuodelle 2024 - Koko 11 hengen Finnpartnership-tiimi käytössä tarpeen mukaan 	<p>Birgit Nevala, Programme Director, puh. 044 357 0811 Ville Jokinen, Programme Officer, Ukraina-yhteyshenkilö puh. 040 538 0540</p>

ELY-keskukset (TEM:n ohjauksessa)	<ul style="list-style-type: none"> - ELY-keskukset/Team Finland -koordinaattorit ohjaavat maakunnallista TF-toimintaa ja sidosryhmäyhteistyötä - Ukrainan jälleenrakentamiseen liittyvä viestintä alueilla yhdessä TF-toimijoiden kanssa (Team Finland Talks ja sidosryhmäviestintä) - Team Finland -palvelupolun mukainen neuvonta kansainvälistymisen alkuvaiheessa oleville yrityksille, sisältää myös Ukrainan - asiakastarpeen mukaan ohjaus eri palveluihin - markkinamahdollisuuksien välittäminen potentiaalisille asiakkaille - yhteishankintakoulutus: yrityksen osaamisen kehittäminen asiakastarpeen ja vallitsevien olosuhteisen mukaan 	<p>Käytettävissä olevat resurssit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jokaisessa maakunnassa oma Team Finland -koordinaattori, yht. 18 henkilöä - valtakunnallinen pk-yritysten rahoitusneuvontapuhelin 5 henkilöä - kehittämisspalvelukäsittelijät 20 henkilöä - RR-yritysasiantuntijat 80 henkilöä 	<p>Jukka Kohonen, Team Finland -koordinaattori puh. 044 5616 535</p> <p>Tuomo Kauha, Team Finland -koordinaattori puh 050 3961 907</p> <p>Matti Nykänen (sijaistaa Tuomoa 16.10.2023-31.1.2024 välisen ajan) puh. 040 8422 217</p>
Alueelliset kehitysyritykset	<ul style="list-style-type: none"> - Yrityskasvatus yrityksen koko elinkaarelle, toimintaympäristön kehitys, aluemarkkinointi - Ohjaus alueellisiin yritysverkostoihin ja kehittämisklustereihin - Yritysten kv-kyvykkyyksien arviointi ja kehittäminen sekä ohjaus Team Finland -rahoituslähteisiin ja palveluihin 	<p>Käytettävissä olevat resurssit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 700 yritysneuvojaa 60 kehitysyrityksessä ympäri maan - yhteistyö Team Finlandin ja muiden kehitysorganisaatioiden kanssa 	<p>Jaakko Helenius, toiminnanjohtaja, puh. 0500 498 020 www.sekes.fi/jasenet/</p>
Työ- ja elinkeino- ministeriö (TEM)	<ul style="list-style-type: none"> - Arvovaltapalvelut sekä TF-toimintaan osallistuminen (mm. ministereiden ja ministeriön johdon TF-vierailut) - Tulos- ja omistajaohjaus sekä rahoitus ja juridiikka (BF, Finnvera, ELY-keskukset) 		<p>Ulla Palander, erityisasiantuntija, puh. 050 396 0312</p>
Elinkeinoelämän keskusliitto (EK)	<ul style="list-style-type: none"> - Elinkeinoelämän Ukraina-foorumi noin kerran kuussa, mihin kaikki halukkaat suomalaisyritykset voivat ilmoittautua mukaan - Jäsenneuvonta - EK:n jäsenliittojen, kuten Teknologiateollisuus ja Rakennusteollisuus, tarjoamat palvelut - EK-vetoinen yhteistyö pohjoismaiden kanssa kerran kuussa - EK-vetoinen yhteistyö pohjoismaiden ja balttien kanssa joka toinen kuukausi - BusinessEurope Ukraine Task Force 	<ul style="list-style-type: none"> - Resurssit EK:lla: 4 henkilöä oman toimen ohessa ja ulkoinen Senior Advisor ml. Ukrainan-matkat 	<p>Petri Vuorio, johtaja puh. 050 323 2979</p> <p>Heli Siikaluoma, asiantuntija puh. 050 339 2020</p> <p>Tuomas Ylitalo, asiantuntija puh. 050 526 8219</p>
Keskuskauppakamari	<ul style="list-style-type: none"> - jäsenyritykset - kauppakamariverkosto maakunnissa - KIE-kauppayhdistys ja jäsenyritykset: Ukrainan ja naapurivaltioiden tuntemus ja verkostot - ICC:n eli Kansainvälisen kauppakamarin kv. jäsenet, verkostot ja kontribuutio Ukrainan jälleenrakennukseen 		<p>Päivi Pohjanheimo, johtaja, kv. asiat ja kauppa, ICC Suomen majoittaja puh. 050 573 8494</p> <p>Anne Hatanpää, yhteyspäällikkö puh. 050 320 9539</p>
EastCham Finland	<ul style="list-style-type: none"> - Tiedonvälitys Ukrainan liiketoimintaympäristöstä ja jälleenrakentamisesta: verkkokoulutukset, webinaarit (esim. Ukrainan digitaalisista hankinta-alustoista kuten ProZorro) ja tapahtumat, uutispalvelu, markkinakatsaukset 	<ul style="list-style-type: none"> - Läsnaolo Kiovaan: verkostoitumisalusta suomalaisille ja ukrainalaisille yrityksille, käytännön apu ja yritysneuvonta Ukrainassa 	<p>Jaana Rekolainen, toimitusjohtaja puh. 0400 457 743</p> <p>Tarja Teittinen, palvelujohtaja puh. 044 0299 997</p>

	- Neuvontapalvelu	- Paikallisten kumppaneiden kartoitus - Palveluverkosto yritysten tueksi	etunimi.sukunimi@eastcham.fi
East Office of Finnish Industries	- Palvelee jäsenyrityksiään - Säännöllinen tiedonvälitys ja analyysi Ukrainan jälleenrakentamisesta ja liiketoimintaympäristöstä, ml. taloudellinen ja poliittinen kehitys - Eksklusiiviset tapahtumat, webinaarit, kokoukset ja keskustelut - Aktiivinen yhteydenpito viranomaisiin, liike-elämän johtajiin ja asiantuntijoihin kohdemarkkinassa: East Office avaa yhtiöilleen ovet, tarjoaa vahvat verkostot ja auttaa luomaan oikeat kontaktit - Yksilölliset, yrityskohtaiset palvelut: henkilökohtainen tuki ja neuvonta, markkinasegmenttien ja sidosryhmien kartoitus, konkreettiset liiketoimintamahdollisuudet, räätälöidyt Ukrainan-matkat - Helsingin lisäksi läsnäolo myös Kiovassa: paikallinen johtaja jäsenyritysten käytettävissä paikan päällä - Yhteisön ylläpito: jäsenyritysten keskinäinen tiedonvaihto, kokemusten jakaminen ja tiivis yhteistyö tehostavat kaikkien mahdollisuuksia ja painoarvoa Ukrainassa		Janne Harjunpää, toimitusjohtaja puh. 050 496 7130

Em. organisaatioiden lisäksi useat kaupalliset toimijat (esim. Milton) tarjoavat palveluita Ukrainaan suuntaaville yrityksille.

TUKI- JA RAHOITUSPALVELUT YRITYKSILLE

Finnpartnership

Suomen kehitysyhteistyön yritysrahoitusinstrumentit tukevat Ukrainan yhteiskuntaa tarjoamalla Finnpartnership-liikeyrityskumppanuus- ja investointivalmistelutukea suomalaisyrityksille maassa. Liikeyrityskumppanuustuki on taloudellista tukea Ukrainaan suuntautuvien hankkeiden suunnittelu-, koulutus- ja pilotointivaiheisiin sekä olemassa olevan liiketoiminnan kehittämiseen. Tukea voi hakea suomalainen yritys tai muu toimija pitkäaikaiseen, kaupalliseen yhteistyöhön tähtäävään ja liiketaloudellisesti kannattavaan toimintaan, mukaan lukien maahantuonnin selvitys- ja koulutusvaiheisiin. Hankkeiden tulee tähdätä pitkäaikaiseen liiketoimintaan ja -kumppanuuteen Ukrainassa.

1. Finnpartnership: Liikeyrityskumppanuustuki

Suomalaisen yrityksen on mahdollista saada 85 % valtionavustus tukikelpoisiin hankekuluihin, kun hankkeen tavoite Ukrainassa on jokin seuraavista:

1. Pitkäaikainen liikeyrityskumppanuus:
 - yhteisyrityksen perustaminen paikallisen toimijan kanssa
 - tytäryrityksen perustaminen
 - maahantuonti Suomeen ja samalla mahdollisesti muihin maihin
 - alihankinta-, huolto-, franchise- tai lisensiointisopimus
 - olemassa olevan liiketoiminnan kehittäminen kohdemaassa
2. Kaupallinen hanke ODA-kelpoisen kansainvälisen järjestön kanssa. Edellyttää allekirjoitettua aiesopimusta (LOI - Letter of Intent)

Hankekulujen tulee liittyä:

- partnereiden (liikeyrityskumppanien) identifiointiin
- hankeselvityksen tekoon
- liiketoimintasuunnitelman tekoon
- ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointiin
- teknologian ja ratkaisujen pilotointiin ja demonstraatioihin
- paikallisen henkilökunnan koulutukseen
- olemassa olevan liiketoiminnan kehittämiseen kohdemaassa

Liikeyrityskumppanuustuen alaraja 15 000 euroa ja yläraja 400 000 euroa. Tuki on lähtökohtaisesti EU:n de minimis -sääntelyn piirissä, mikä tarkoittaa, että sitä voidaan myöntää enintään 200 000 euroa kuluvan vuoden ja edeltävän kahden vuoden aikana. Valtionavustus voidaan myös myöntää de minimis -tuen ulkopuolisena, jolloin hakijayrityksen tulee osoittaa, ettei valtionavustuksella ole kauppavaikutusta ETA-alueella.

2. Finnpartnership: Investointivalmistelutuki

Suomalaisen yrityksen on mahdollista saada valtionavustus tukikelpoisiin hankekuluihin hankkeissa, jossa valmistellaan kehitysrahoitus-kelpoista investointia Ukrainan julkisella sektorilla. Investointi voi olla Suomen, Ukrainan, kolmannen valtion ja/tai kansainvälisen kehitysrahoituslaitoksen rahoittama.

Business Finland

Business Finlandin Explorer-rahoituspalvelujen avulla yritys voi hankkia tietoa yritykselle uudesta kansainvälisestä markkinasta, koota yritysryhmän yhteisten liiketoimintamahdollisuuksien selvittämiseksi tai osallistua pk-yritysryhmässä ulkomaisille ammattimessuille. Yritysryhmissä voi olla mukana sekä pk-yrityksiä että suuria yrityksiä. Rahoitus on de minimis -perusteista ja tukiprosentti on maksimissaan 50% pk-yrityksille ja 40% suurille yrityksille.

3. Business Finland: Market Explorer

- Rahoitus on tarkoitettu yli 5-vuotiaille pk- ja midcap-yrityksille. Yrityksellä on oltava vähintään idea- tai pilotointivaiheessa oleva ratkaisu, jolla on uskottava kilpailuetu kansainvälisillä markkinoilla
- Rahoitettavan projektin enimmäiskoko on 80 000 €
- Projektiin on sisällyttävä ostettuja asiantuntijapalveluja, minkä lisäksi rahoitusta voi käyttää omiin palkkakuluihin
- Market Explorer -rahoituksella voi hankkia tietoa yritykselle uudesta kansainvälisestä markkinasta. Sillä voi tehdä esim. liiketoimintaselvityksen, markkina- tai kumppanikartoituksen, selvittää myyntikanavia tai laatia kansainvälistymissuunnitelman

- Projektin jälkeen yritys tuntee markkinatilanteen ja voi käynnistää operatiiviset toimenpiteet ratkaisun viemiseksi kansainvälisille markkinoille

4. Business Finland: Group Explorer

- Rahoitus on tarkoitettu 4-10 yrityksen ryhmälle, joka on tunnistanut yhteisen merkittävän kansainvälisen markkinamahdollisuuden. Ryhmässä voi olla mukana sekä suuria että pk-yrityksiä ilman kokorajaa
- Tyypillisesti hankkeen johdossa on yksi koordinaattori tai vientipäällikkö
- Rahoituksen määrä on enintään 20 000 € yritystä kohti, esim. 5 yrityksen hanke voi olla kokonaiskooltaan 100 000 €
- Rahoitusta voi käyttää esim. yhteisen liiketoimintamallin suunnitteluun, jakelukanavien ja markkinoille pääsemisen kartoittamiseen, mallisopimusten teettämiseen (mallisopimusta, voidaan näyttää potentiaalisille kumppaneille muutostarpeiden selvittämiseksi), Suomeen suuntautuvien ostajavierailujen järjestämiseen ja tilaisuuksiin kohdemaassa, verkostojen rakentamiseen sekä kumppanien kartoittamiseen

5. Business Finland: Exhibition Explorer

- Rahoitus on avustusta osallistumiseen kansainvälisille, Suomen ulkopuolella järjestettäville B2B-messuille
- Rahoitus on tarkoitettu pk- ja midcap-yrityksille, jotka haluavat kasvattaa omien tuotteidensa tai palveluidensa vientiä
- Yritys voi osallistua messuilla yhteisosastolle tai omalle erilliselle osastolleen
- Rahoituksen myöntämisen perusedellytyksenä on, että vähintään neljä kotimaista pk- tai midcap-yritystä hakee Exhibition Explorer -rahoitusta samoille messuille. Edellä mainitusta yritysyryhmästä vähintään puolet on oltava pk-yrityksiä
- Avustusta voidaan myöntää yksittäiselle yritykselle enintään 35 000 € per messuhanke ja pienin mahdollinen avustus on 1 000 € per yritys. Palvelu on tarkoitettu pk- ja midcap yrityksille (liikevaihto alle 300 miljoonaa €)

ELY-keskus

Team Finland -palvelupolun mukaisesti ELY-keskuksen rahoitus soveltuu vientiä suunnittelevalle ja/tai markkinaa selvittävälle yritykselle. Rahoitus on avustusta ja maksetaan pääsääntöisesti jälkikäteen. Kehittämistoimet ovat de minimis -tukea ja tuki voi olla enintään 50% hyväksytyistä kustannuksista.

6. ELY-keskukset: Yrityksen kehittämisavustus

- Yrityksen kehittämisavustuksella tuetaan suomalaisten pk-yritysten kehittämis- ja investointihankkeita
- Avustusta myönnetään merkittäviin hankkeisiin, joilla yritys esimerkiksi kehittää uusia tai uudistettuja tuotteita, palveluja tai tuotantomenetelmiä, parantaa kansainvälistymisvalmiuksiaan tai kartoittaa uusia markkinoita ja liiketoimintamahdollisuuksia
- Projektien keskikoko noin 50 000 - 100 000 €
- Rahoituspäätöksen yhteydessä varmistetaan, että hakijalla on riittävät resurssit (rahoitus, henkilöstö jne.) hankkeen toteuttamiseen

Finnvera

Finnveran rahoitusratkaisut ovat vientitakuulain alaisia viennin tai investointien riskien vakuuttamiseen käytettäviä vientitakuuta tai investointitakuuta. Vuoden 2024 täydennysbudjetin käsittelyn toteutuessa myönteisesti eduskunnassa, allokoi Suomen valtio 50 miljoonaa euroa korvaamaan Finnvera Oyj:lle Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi myönnettyjen vientitakuiden luottotappioita. Finnvera seuraa Ukrainan vienninrahoituksen kysynnän kehitystä vuoden 2024 alusta lähtien ja pyrkii löytämään joustavasti ratkaisuja ehdot täyttävien hankkeiden edistämiseen vientitakuuinstrumenteilla. Vientitakuiden avulla vakuutetaan Ukrainan viennin maksuajan myöntämiseen liittyviä kaupallisia ja poliittisia riskejä. Viejän ei tarvitse pyytää ennakkomaksua koko summalle, vaan ostaja maksaa tuotteen toimituksen jälkeen takuuehdoissa sovitun maksuajan mukaisesti.

Takuun edunsaaja voi hakea Finnveralta korvausta, kun maksu jää saamatta ukrainalaisesta ostajasta/pankista tai kohdemaasta johtuvista syistä. Finnvera takaa kauppoja 10 000 eurosta useisiin miljooniin euroihin. Kaupalliset riskit liittyvät viejän maksukyvyttömyyteen ja maksuhaluttomuuteen.

Poliittiset riskit liittyvät valuutan siirtoon ja vaihtoon, viranomaistoimiin/kansallistamiseen tai sota-/kapinariskeihin. Takuun myöntämisen edellytyksenä on riittävien tietojen saatavuus ja asiakkaan tunnistaminen. Finnvera tekee takuita myönnettäessä luottoriskianalyysin ostajasta sekä ESG-asioista. Vientikaupassa syntyvän saatavan tulee olla riidaton.

7. Finnvera: Lyhyen maksuajan luottovakuutus

- Luottovakuutuksen (luottoriskitakuun) hakijana eli takuunottajana on suomalainen viejäyritys, joka antaa maksuaikaa ukrainalaiselle ostajalle
- Luottovakuutusta käytetään viejän saatavien turvaksi: maksut tapahtuvat pankkien välittämänä tilisiirtoina
- Finnveran takuun riskinkohteena ukrainalainen ostajayritys
- Finnveran takuu vakuuttaa takuehdoissa määritellyistä kaupallisista ja poliittisista riskeistä johtuvan maksuriskin 90% katteella
- Vientituotteena raaka-aineet, välituotteet, kulutustavarat: luottoajat tyypillisesti 30-180 päivää
- Takuu myönnetään joko yksittäiselle kaupalle tai jatkuvalle viennille

8. Finnvera: Viennin maksuliikenteen remburssit

- Remburssitakuun (letter of credit) hakijana eli takuunottajana remburssin vahvistava suomalainen tai EU-pankki
- Remburssitakuuta käytetään remburssin vahvistavan pankin riskien kattamiseksi
- Remburssia käytettäessä viejä varmistuu maksun saamisesta ja toisaalta ostaja varmistuu siitä, että se saa tilaamansa tuotteen
- Maksuriskit on siirretty viejän ja ostajan pankeille
- Takuun riskinkohteena remburssin avaava ukrainalainen pankki
- Finnveran takuu kattaa takuunottajana toimivalle, remburssin vahvistavalle pankille 100 % ukrainalaisen pankin kaupallisista ja poliittisista riskeistä
- Suomalainen viejäyritys myyjänä, ostajana ukrainalainen yritys
- Vientituotteena remburseissa tavaroita, palveluja, pääomatavaroita
- Pääsääntöisesti lyhyt riskiaika (käteisremburssi tai enintään alle 1 vuosi)

9. Finnvera: Ostajaluottotakuu rahoitusjärjestelyssä

- Ostajaluottotakuun hakijana tai takuunottajana ukrainalaiselle ostajalle luoton myöntävä pankki
- Ukrainalaiselle ostajalle järjestetään luotto, jolla maksetaan vientitoimitus viejälle
- Takuu kattaa ukrainalaisesta ostajasta tai valtiosta aiheutuvat riskit
- Ukrainalainen ostaja saa useamman vuoden pituisen maksuajan vientitoimitukselle myönnetyn luoton avulla
- Vientituotteena pääomatavarat
- Finnveran takuu vakuuttaa takuehdoissa määritellyistä kaupallisista ja poliittisista riskeistä johtuvan maksuriskin 95-100 % katteella
- Vaatii sitoutumista pitempään riskinottoon useiksi vuosiksi isommille summille
- Luotonantajapankkia voi olla vaikea löytää, luottodokumentaatio kallista ja sen neuvottelemisen vie aikaa
- Finnvera selvittää mahdollisuuksia ratkaisujen löytämiseksi ostajaluottojen rahoittamiseksi.
- Finnvera selvittää mahdollisuutta tarjota investointitakuuta tietyn edellytyksin ja rajoituksin kattamaan poliittisia riskejä Ukrainaan suuntautuviin investointeihin (mm. sota/kapina, valuutansiirto, viranomaistoimet). Takuulla voi yleensä kattaa oman tai vieraanpääoman ehtoisten sijoitusten poliittisia riskejä.

Finnfund

Suomen kehitysyhteistyön yritysrahoitusinstrumentit tukevat Ukrainan yhteiskuntaa tarjoamalla investointirahoitusta maan yksityiselle sektorille. Finnfund tekee vuosittain kehittyvissä maissa sijoituksia noin 200-250 miljoonan euron edestä, pääsektoreinaan energia, digitaaliset ratkaisut ja infrastruktuuri, metsätalous, maatalous sekä rahoitusala.

10. Finnfund: Investointirahoitus (yksityiselle sektorille)

- Rahoitetaan Ukrainassa rekisteröityjä yksityisiä yrityksiä oman pääoman sijoituksilla, lainoilla tai välirahoituksella
- Finnfund etsii Ukrainasta erityisesti sijoituskohteita, joissa suomalaiset yritykset toiminnallaan tuottavat lisäarvoa kohteelle: lisäarvo voi tulla esim. suomalaisesta kanssajohdattajasta tai suomalaisesta teknologiaoimittajasta

- Rahoitus toteutetaan kaupallisin ehdoin ja rahoituksen edellytyksenä on mm. kannattava liiketoimintakonsepti riittävällä tuotolla
 - Finnfund ei koskaan toimi enemmistö-sijoittajana ja sijoituskohteella tulee siten olla muitakin rahoituslähteitä tiedossa
 - Finnfundin rahoitusosuus on tyypillisesti 2-20 miljoonaa euroa
 - Ukrainalainen yritys tulee olla riittävän kapasiteetin omaava ja vakavarainen esim. täyttää lainojen vakuusvaatimukset
 - Sijoituskohteena toimivan yrityksen edellytetään osallistuvan sijoituksen valmistelukustannuksiin
 - Sijoituksen tulee synnyttää todennettavia positiivisia kehitysvaikutuksia Ukrainassa
-

Ulkoministeriö

Sekaluottorahoitus perustuu lakiin kehitysmaissa myönnettävistä korkotukiluotoista (1114/2000); rahoituksella maksetaan sellaisen Suomessa rekisteröidyn yrityksen kokonaisratkaisun toimittamista Ukrainan hallinnolle, että vähintään 1/3 sen arvosta on tuotettu Suomessa. Sekaluottorahoitus edellyttää sopimusta yhteistyöstä Ukrainan valtion kanssa.

11. Ulkoministeriö: Sekaluottorahoitus (Ukrainan julkiselle sektorille)

- Hankkeiden toteuttajayritys valitaan Ukrainan viranomaisten hankintaprosessina
- Suomalaisratkaisu rahoitetaan kaupallisen pankin Finnveran takaamalla lainalla Ukrainan valtiovarainministeriölle ja ulkoministeriön lahjarahoituksella, joka kattaa osan kauppasummasta sekä Ukrainan valtiovarainministeriölle annetun lainan korot kokonaisuudessaan. Kokonaislahja-aste on 35 %
- Rahoitettavien hankkeiden tulee olla kauppasummaltaan 10-20 miljoonaa euroa. Tätä pienemmät hankkeet ovat hankkeita rahoittaville pankeille liian pieniä. Hankkeiden enimmäiskoko perustuu tuelle myönnetyn kokonaismäärärahan suuruuteen